

Terminológiai szótár

Boltozat: Az építészetben íves felületű, a teret függőleges irányban határoló, kőből, téglából stb. falazott tartószerkezeti alegység. Alakja lehet egyszerű vagy összetett, kialakítása sima vagy bordás; lehet zárt, félig nyílt vagy nyitott rendszerű.

A boltozat olyan, egy vagy két irányban görbült szerkezet, amelyben csak nyomóerők ébrednek – a támaszoknál azonban a függőleges mellett vízszintes erőkkel is számolni kell. A boltozatokat az egyre nagyobb fesztávok áthidalására fejlesztették, és közben folyamatosan finomították a támaszok vízszintes erőfelvételét.

Boltív: Köríves szerkezet, mely képes nagy távolságot átívelni jelentős súlyt alátámasztva (pl. bejárat egy kőfalon). A boltívet használták már az ókori civilizációkban, Mezopotámiában, az Indus-völgy mentén, Etruriában is. Innen vették át a rómaiak, s az első évezred folyamán elterjedt Egyiptomban és Asszíriában is. Fontossá vált a katedrálisok kivitelezésében és a mai napig is használt épületekben, mint például hidaknál.

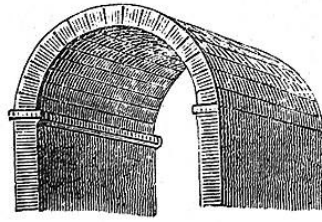
Forrás: <http://dd2.freeblog.hu/page/7/>

Dombormű: Az alapanyag síkjából kiemelkedő figurákat alkotó szobrászat. A kiemelkedés fokától függően lapos, fél- és magas domborművet különböztetünk meg. Anyaga mindaz lehet, amivel a szobrászat dolgozik (fém, fa, elefántcsont, agyag stb.)

Forrás: <http://www.finale.hu/history/d.htm>

Dongaboltozat: Az egyirányban görbülő boltozatok alaptípusa; általában félhenger alakú boltozat. Egymással párhuzamos tartóívei a dongák. Hordozó szerkezete két, szinte mindig párhuzamos fal – de bármilyen négyszög alaprajz fölé szerkeszthető, csak ilyenkor a dongák hossza eltérő. Folyamatos alátámasztást igényel.

Forrás: http://fari.blog.hu/2008/11/29/okori_roma_muveszete_rajz_beszamolo

Freskó: A falfestészet olyan fajtája, ahol az alap a festéskor még friss, nedves vakolat, a festék pedig mézvízzel összekevert porfesték. A festék a habarcsréteg belsejébe hatol, azzal szervesül, együtt köt meg a vele.

Forrás: http://www.revizoronline.hu/hu/cikk/1259/www-varak-hu/?label_id=1786&first=0

Herma: Építészetben a felfelé szélesedő, felül emberalakban végződő pillér, ill. félpillér. Szobrászatban mellszobor alakú ereklyetartó fémből, fából, amely alkalmas az ábrázolt személy csontjainak tartására.

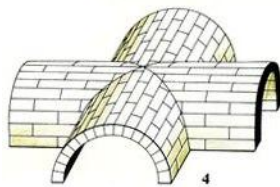
Forrás: <http://www.utazitthon.hu/szent-laszlo-herma.html>

Ikon: görög eredetű szó jelentése: kép, képmás. Az ikon egy speciális technikával (általában tojástemperával, de előfordul, hogy mozaikból, vagy akár más eljárással) készült, vallásos tárgyú és vallásos tisztelettel övezett táblakép, amely elsősorban a keleti keresztény egyházakban használatos. Az ikon a megtestesülés tanúbizonysága, az egyház tanításának kifejezője. Tematikájukat tekintve az ikonok legfőbb csoportjai: a Krisztus-ikonok, a rendkívül nagy változatosságot mutató Mária-ikonok és a szentek ikonjai.

Forrás: <http://nyolcboldogsag.hu/galeria/displayimage.php?album=19&pos=0>

Keresztboltozat: Két egyforma, egymást azonos szögben metsző dongaboltozat áthatásából keletkező, négy boltsüvegből álló, négy sarkán támaszkodó, nyitott boltozat.

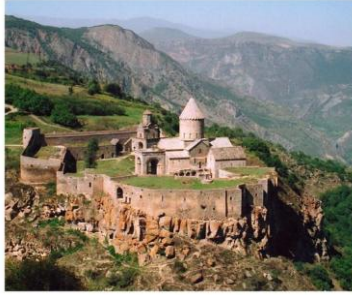
Forrás: <http://www.epitoanyag.net.hu/epitestortenelem/stilusok/roman.php>

Kupola: Az építészetben kör vagy ellipszis alaprajzú, jellemzően félgömbszerű, csúcspontján záródó boltozat. Látványos építészeti elem, ugyanakkor statikai szempontból is kedvező tulajdonsága, hogy a felületi nyomóerő és a hatalmas önsúlyból adódó gyűrűsfeszültség révén szerkezetileg rendkívül stabil.

Forrás: <http://www.old.sztaki.hu/~smarton/muveszet/michelangelo/kupola.jpg>

Monostor: A középkorban a szerzetesek épületei (klastromnak is nevezték). A rendház laikusok elől elzárt belső része. Ma már kolostornak nevezik őket.

Forrás: <http://www.posztinfo.hu/hir.php?id=418>

Ornamens: Valamely díszítmény (dekoráció) egy eleme. Lehet geometrikus, növényi vagy állati, ill. emberfigura.

Ornamentika: Díszítőelemek összessége, díszítő művészet.

Forrás: <http://www.tankonyvtar.hu/biologia/magyarsag-viragai-1-080903>

Palmetta: Hét vagy több pálmalevélből álló, legyezőszerű dekoratív elem, a görög építészet kedvelt építménye. Valószínűleg az egyiptomi stilizált pálma-motívumból ered. Többnyire sorozatosan fordul elő, ilyenkor az egyes palmetták indákkal vannak egymással összekötve. A rómaiak és a reneszánsz építészetében is gyakran felhasznált díszítő motívum.

Forrás: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Palmetta>

Perspektivikus ábrázolás: Jelentése a képzőművészetben: tárgyak térbeliségi érzetét keltő ábrázolásmód sík felületen. A szemlélőhöz közelebbiek nagyobbak, a távolabbiak kisebbnek látszanak, a mélységbe vezető vonalak pedig egymáshoz

közelednek, s látszólag egy távoli pontban futnak össze. A korai reneszánsz nagy felfedezése ez (lásd főleg Leonardo da Vinci alkotásait: az Utolsó vacsora című képén a kép minden perspektíva vonala pontosan a geometriai középpontba vetül, Krisztus arcára).

Forrás: http://network.hu/drVagoJozsefne/kepek/megorzo/leonardo_utolso_vacsora

Relief: dombormű (lásd fenn)